

Sterk samenwerken met de inspectie

Themamaand november 2025

Het AOb Leiderschapsprogramma organiseert drie keer per jaar een themamaand. Deze hand-out is de inhoudelijke inleiding voor de themamaand november 2025: Sterk samenwerken met de inspectie.

De themamaand bestaat uit vier onderdelen die elkaar aanvullen.

1. Deze hand-out biedt de basis: je leest hoe het toezicht is ingericht op drie niveaus: het bestuur, de school en het stelsel. Daarnaast bieden we praktische tools ter voorbereiding op een inspectiebezoek. Deze helpen je niet alleen goed voor te bereiden, maar geven ook handvatten om kritisch naar je eigen onderwijspraktijk te kijken en verbeterpunten te signaleren.
2. De podcast zoomt in op het inspectiebezoek zelf: wat gebeurt er op de dag van het bezoek, hoe bereid je je als school voor, hoe pakt de inspectie dit aan en hoe ga je om met het oordeel achteraf? En maatschappelijke en gemeenschappelijke uitdagingen worden besproken.
3. Het webinar bouwt voort op de podcast en richt zich op het gesprek tussen schoolleider en inspectie: hoe werk je samen aan onderwijskwaliteit? Praktijkvoorbeelden en interactie staan centraal.
4. De workshopmiddag bestaat uit twee sessies: één van het NRO over onderwijsverbetering in het voortgezet onderwijs en één van de inspectie zelf, waarin je actief aan de slag gaat met casussen. Er is ook aandacht voor het nieuwe inspectiekader en ruimte voor uitwisseling met collega's uit de praktijk.

Wat is de rol van de inspectie?

De Inspectie van het Onderwijs houdt toezicht op het Nederlandse onderwijs. Dat doen wij in het belang van ruim 4 miljoen leerlingen en studenten. Want elke leerling en iedere student heeft recht op goed onderwijs. Daarom onderzoeken wij wat er goed gaat, wat er beter kan en wat er beter móét. Van de kinderopvang tot en met het hoger onderwijs. Van de allerkleinsten tot de afgestudeerden. We houden effectief toezicht voor beter onderwijs. En dat doen wij al meer dan 200 jaar.

Hoe wordt er toezicht gehouden?

Uitgangspunten

1. Het sluit aan bij de verantwoordelijkheid van het bestuur.
2. De wettelijke kwaliteit wordt gewaarborgd en de eigen ambities van het bestuur en scholen worden gestimuleerd.
3. Jaarlijks worden alle scholen geanalyseerd op basis van de gegevens die we al hebben.
4. Het vervolgtoezicht hangt af van de beoordeling die we geven aan de risico's en aan de kwaliteitszorg door het bestuur.

Visie

Integraal: besturen, stelsel, scholen en opleidingen in samenhang bekijken.

Opgavegericht: we sluiten aan bij urgente opgaven die we in het onderwijsstelsel zien. Bijvoorbeeld basisvaardigheden, sociale veiligheid, stagediscriminatie in mbo, toegankelijkheid hoger onderwijs.

Adaptief: ons toezicht sluit aan bij actuele aandachtspunten en we passen onze interventies daarop aan (ook bijv. podcasts, webinars, podcasts).

Onderzoekskader

Het onderzoekskader 2021 beschrijft hoe het toezicht op het voortgezet onderwijs is ingericht, omvat het waarderingskader en de werkwijze en wordt jaarlijks geactualiseerd. Er is een nieuw onderzoekskader in ontwikkeling. Dat gaat naar verwachting per augustus 2027 in.

 Onderzoekskader 2021

Het onderzoekskader 2021 maakt helder onderscheid in basiskwaliteit - die verankerd is in de wet - en de eigen kwaliteitsambities van besturen en scholen. Voor deze eigen ambities vormt het schoolplan de basis.

 Schoolplan

Sinds 1 augustus 2025 beoordeelt de inspectie de standaard Basisvaardigheden (OP0) bij de kwaliteitsonderzoeken. Dit houdt in dat we een waardering Goed of een oordeel Voldoende of Onvoldoende geven. Met de standaard Basisvaardigheden willen we toezicht houden op het aanbod in de basisvaardigheden om bij te dragen aan de verbetering van resultaten van leerlingen. De basisvaardigheden bestaan uit Nederlandse taal, rekenen-wiskunde en burgerschap.

“De dialoog met de inspectie helpt ons als teamleiders om scherp te blijven, te leren en samen te bouwen aan sterker onderwijs.”

Lieke Aussems

Teamleider basis/kader onderbouw
De Overlaat Waalwijk

Inrichting over 3 organisatorische lagen

De laag van het bestuur

Bestuursonderzoek:

We doen uitgebreid onderzoek bij de besturen en zijn scholen. Wat gaat goed, wat kan beter en wat moet beter? In ons toezicht vormen de verantwoordelijkheid van besturen voor onderwijskwaliteit en hun ambities het uitgangspunt. Met het bestuursonderzoek willen we duidelijk krijgen of de sturing door het bestuur op de kwaliteit van de scholen op orde is, of er sprake is van deugdelijk financieel beheer en hoe dit bijdraagt aan de kernfuncties van het onderwijs.

Vierjaarlijks onderzoek

Vervolgtoezicht:

De uitkomst van het bestuursonderzoek bepaalt hoe het vervolgtoezicht op het bestuur en de scholen eruitziet. Van vervolgtoezicht is sprake als wij vaststellen dat er iets moet worden hersteld of verbeterd. In het vervolgtoezicht kijken we of de zaken die moesten worden hersteld of verbeterd daadwerkelijk aangepakt zijn.

Bestuursgesprek:

De contactinspecteurs gaan ook in gesprek met besturen. Als inspectie zien we er niet alleen op toe dat aan de wettelijke vereisten wordt voldaan, we willen ook stimuleren tot verdere verbetering van de onderwijskwaliteit, ook op stelselniveau. Het doel van het periodiek bestuursgesprek is dat de inspectie en besturen elkaar regelmatig informeren over lopende en komende ontwikkelingen bij het bestuur, de scholen en de inspectie. Daarnaast willen we met besturen in gesprek over de onderwijsresultaten van hun scholen. Verder bespreken we actuele ontwikkelingen in het onderwijsstelsel.

De laag van de scholen

Toezicht op scholen

Bij een deel van de andere scholen van het bestuur voeren we zogeheten verificatie-activiteiten uit. Deze laten zien of de sturing op de kwaliteit door het bestuur ook in de praktijk werkt. Daarnaast onderzoeken we scholen als tijdens de jaarlijkse prestatie- en risicoanalyse of na signalen blijkt dat er risico's zijn op de school. De voert de volgende activiteiten uit.

Jaarlijkse prestatie- en risicoanalyse:

Op basis van deze jaarlijkse data-analyse wordt bepaald of de inspectie handmatig een uitgebreidere analyse uitvoert. Ieder jaar maken wij een analyse van iedere school of instelling. Dat doen we op basis van de informatie die de inspectie al heeft over het bestuur en de scholen en opleidingen. Meer informatie vindt u op de webpagina over de jaarlijkse prestatieanalyse.

Jaarlijkse prestatie- en risicoanalyse

Steekproef kwaliteitsonderzoek:

Om beter zicht te krijgen op hoe het Nederlandse onderwijs ervoor staat, voert de inspectie sinds september 2023 steekproefsgewijs kwaliteitsonderzoeken (sko's) uit. We onderzoeken daarbij scholen op een aantal standaarden uit het onderzoekskader. Bij de onderzoeken observeren inspecteurs lessen en analyseren ze gegevens die de school bijhoudt. Ook voeren ze gesprekken met betrokkenen. Dit levert relevante informatie op voor besturen, scholen, beleidsmakers en het toezicht. Als scholen onderzocht zijn, dan krijgen zij hiervan een inspectierapport. Dit rapport geeft per onderzocht kwaliteitsgebied inzicht in wat er goed gaat, wat er beter kan en wat er beter moet.

Kwaliteitsonderzoek bij risico's:

Als blijkt dat er risico's zijn bij een school, voeren we zo nodig onderzoek uit. Bij zo'n onderzoek observeren inspecteurs lessen en analyseren ze gegevens die de school bijhoudt. Ook voeren ze gesprekken met betrokkenen. Meldingen en signalen kunnen ook aanleiding zijn voor een kwaliteitsonderzoek. Ten slotte kan een voortgangsgesprek worden gevoerd om de kwaliteit van een school te beoordelen als de school eerder van de inspectie een herstelopdracht heeft gekregen.

Rapporten en oordelen:

Na een onderzoek bij besturen en scholen geven wij vaak een oordeel.

Toezichtresultaten

Belangrijk om te weten is dat de oordelen binnen het voortgezet onderwijs op afdelingsniveau zijn. De uitkomsten en (eind)oordelen staan in het inspectierapport. De rapporten kunt u op de site opzoeken en bekijken.

[Toezichtresultaten](#)

Onderwijsresultaten

De onderwijsresultaten spelen een belangrijke rol in ons toezicht, want ze vormen een voornamelijk bron in onze jaarlijkse prestatie- en risicoanalyse. Als we risico's zien in de resultaten van een afdeling, dan is dit vrijwel altijd aanleiding om te praten met het bestuur van de school. Krijgt de afdeling van ons een onvoldoende, dan volgt een herstelopdracht. Als we de afdeling als zeer zwak beoordelen, dan komt deze afdeling onder verscherpt toezicht te staan. We beoordelen de onderwijsresultaten van het voortgezet onderwijs met het Onderwijsresultatenmodel.

[Onderwijsresultaten](#)

De laag van het stelsel

Stelseltoezicht

Toezicht op de kwaliteit van het onderwijs richt zich naast het toezicht op besturen en hun scholen ook op het stelsel als geheel. Hoe gaat het met een specifieke sector? En hoe gaat het met het hele onderwijsstelsel? Om dat in kaart te kunnen brengen, doen we onderzoek bij scholen en verzamelen we relevante informatie uit diverse bronnen, zoals datasystemen. Deze stelsel- en themaonderzoeken doen we naast de onderzoeken naar besturen en scholen. Ze dienen onder andere als input voor De Staat van het Onderwijs. Een voorbeeld van een dergelijk onderzoek is 'Stages in het voortgezet onderwijs onder de loep'.

[Stages in het voortgezet onderwijs onder de loep](#)

De Staat van het Onderwijs

Jaarlijks presenteren wij tijdens ons congres de Staat van het Onderwijs. We brengen dan feiten en cijfers bijeen, tonen meerjarige ontwikkelingen en resultaten en signaleren verbanden en oorzaken. In het online magazine bij De Staat van het Onderwijs 2025 koppelen we de feiten en cijfers uit het rapport aan verhalen en suggesties uit de onderwijspraktijk.

[Staat van het Onderwijs](#)

In het online magazine koppelen we de feiten en cijfers uit het rapport aan verhalen en suggesties uit de onderwijspraktijk.

[Online magazine](#)

Regeldruk: wat moet er wel en wat niet?

Wat verwacht de inspectie van leraren of van de school? Welke regels zijn er? Wat moet er precies van de inspectie en wat niet? Informatie hierover is terug te vinden in de brochure 'Ruimte in regels in het voortgezet onderwijs' waarin in het kort beschreven wordt wat het doel is van administratie en verantwoording in het onderwijs, en waarin een overzicht van de belangrijkste regels voor het voortgezet onderwijs staat.

Ruimte in regels in het voortgezet onderwijs

“Ze worden vaak gezien als de boeman, maar dat zijn ze niet. Ze willen juist meedenken. En doordat we hen meenemen in ons proces, begrijpen ze onze context veel beter.”

Teun Weerman

Schoolleider bovenbouw mbo
Alma College Almelo

Contact met de inspectie

Heeft u een vraag of opmerking voor de inspectie? U kunt terecht bij klantcontact via het contactformulier of telefonisch. *

- contactformulier.onderwijsinspectie.nl
- [088 669 60 60](tel:0886696060)

* Iedere werkdag bereikbaar van 09:00 tot 16:30.